

החודש הזה לכם ראש חודשים וגו'

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 בלי סוף, עד שִׁיבְלוּ שְׁפֹתוֹתֵיכֶם מְלוֹמַר דִּי¹⁶, וְהִינּוּ, 42
 2 שְׁהִשְׁפְּעָה הִיא בְּרַבּוּי גְדוּל מֵאָד, עַד כִּי כֹךְ שֶׁהִפְלִיא אִמְרוּ 43
 3 שְׁהִשְׁפְּעָה הִיא דִּי וְהוֹתֵר, בְּמִידָה מִסְפַּקַת וּאִפִּילוּ יוֹתֵר מִהַדְרוּשׁ 44
 4 וְהִנְחִיז וּכְמוֹ שֶׁתּוֹב בְּמִלְאֶתֶת הַמִּשְׁכָּן שֶׁהִדְרִיבִים שְׁכֵנֵי יִשְׂרָאֵל 45
 5 הַתְּנוּבוּ לְמִלְאֶתֶת הַמִּשְׁכָּן הָיוּ בִשְׁפַע 46
 6 וּבְרִיבּוּי "וְהִמְלֵאֲכֶה הֵיטָה דִּים 47
 7 גו' בְּמִידָה מִסְפַּקַת וְהוֹתֵר" 17 48
 8 וּאִפִּילוּ נִשְׂאָר, 49
 9 וְהִינּוּ, מִשְׁנֵי הַפִּירוּשִׁים הָאֵמוּרִים 50
 10 כְּמִשְׁמַעוֹת הַשֵּׁם שֶׁ-דִּי מוֹבֵן שֶׁעֲנִין 51
 11 הָרֵאשׁוֹן בְּשֵׁם שֶׁ-דִּי, 52
 12 "שְׁאֵמְרֵתִי לְעוֹלָמִי דִּי", עֵינִן 53
 13 הַצְּמִצּוּם וְהַגְּבִלָה, הֵיטָה בְּתַחֲלַת 54
 14 בְּרִיאַת הָעוֹלָם וּבִאוֹתָהּ שְׁעָה הִיא 55
 15 צוּרֵךְ לְהַגְבִּיל אֶת הָעוֹלָם. וְעֵינִן 56
 16 הַשְּׁנִי בְּשֵׁם שֶׁ-דִּי, "שְׁדִי 57
 17 בְּאֱלֹקוֹתַי לְכָל בְּרִיָּה", הֵינּוּ 58
 18 הַשְּׁפַעָה וְגִילּוֹי אֱלֹקוֹת בְּמִידָה מְרוּבָה, 59
 19 נִתְגַּלָּה לְאַבְרָהָם עַל-יְדֵי 60
 20 הַמֵּילָה, שְׁזָהוּ מֵה שְׁנֵאֲמַר¹⁸ 61
 21 לְאַבְרָהָם אֲבִינוּ בְּהַקְשֵׁר לְצִוּוֵי עַל 62
 22 הַמֵּילָה אֲנִי אֶל-שְׁדִי, הַתְּהַלֵּךְ 63
 23 לְפָנָי וְהִיָּה תָמִים. 64
 24 אָמְנָם, גַּם אִפִּילוּ שֵׁם שֶׁ-דִּי 65
 25 שְׁנִתְגַּלָּה לְהֶאֱבֹת ("שְׁדִי 66
 27 בְּאֱלֹקוֹתַי לְכָל בְּרִיָּה") וְעֵינֵינוּ 67
 28 הוּא כְּאֵמוּר הַתְּגִלוֹת וְהַשְּׁפַעָה רַבָּה 68
 29 הוּא גִילּוֹי שֶׁבְּמִדְיָה וְהַגְּבִלָה 69
 30 וְאֵינְנוּ גִילּוֹי לֹא גְבוּל. וְלִמְעַלָּה 70
 31 מְזָה גִילּוֹי אֱלֹקוֹת בְּדִרְגָה גְבוּהָה 71
 32 יוֹתֵר הוּא גִילּוֹי שֵׁם הַרְוֵי הַגִּילּוֹי 72
 33 הָאֱלֹקִי בְּעוֹלָם שְׁנַעֲשָׂה עַל-יְדֵי 73
 34 יְצִיאַת מִצְרַיִם, שְׁזָהוּ עֵינֵן שֶׁל 74
 35 יְצִיאָה מִמְּלֶךְ הַמִּצְרַיִם 75
 36 וְגִבּוּלִים, הַתְּעִלוֹת מֵעַל כָּל סוּגֵי 76
 37 הַהִגְבּוּלוֹת פִּדְיוֹעַ שֶׁכְּשֵׁם שֵׁשׁ 77
 38 'מִצְרַיִם' בְּמוֹבֵן שֶׁל מִצְרַיִם 78
 39 וְהַגְּבּוּלוֹת בְּלְעוֹמַת-זָה, בְּצַד שֶׁל 79
 40 הַיִּפְךָ הַקְּדוּשָׁה (כְּכָתוּב בְּקִהְלָת 'אֵת זֶה 80
 41 לְעוֹמַת זֶה עֲשֵׂה הָאֱלֹקִים) פְּמוֹ-כֵן יֵשׁ 'מִצְרַיִם' הַגְּבּוּלוֹת פְּקוּדוּשָׁה, 81
 42 וְהוּא עֵינֵן הַמִּצְרַיִם וְגִבּוּלִים, הַגְּבּוּלוֹת וְצִמְצוּמִים בְּהַתְּגִלוֹת הָאוּר 82

1 הַחֲסִידוֹת שֶׁבְּשֵׁם שֶׁ-דִּי יֵשׁ שְׁנֵי פִירוּשִׁים⁹ שׁוֹנִים, פִּירוּשׁ 1
 2 הָרֵאשׁוֹן, כְּדַבְרֵי חֲכָמֵינוּ ז"ל בְּגִמְרָא, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אוֹמֵר עַל עֲצֻמוֹ, 2
 3 "שְׁאֵמְרֵתִי לְעוֹלָמִי דִּי"¹⁰, לְפִי שֶׁבְּשֵׁעָה שֶׁבְּרֵא הַקְּדוּשׁ- 3
 4 בְּרוּךְ-הוּא אֵת הָעוֹלָם, הֵיטָה הָעוֹלָם מְרַחֵב וְהוֹלֵךְ כּוֹ' עַד 4
 5 שְׁגַעַר בּו הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא 5
 6 וְהַעֲמִידוּ¹¹ עֲצֵר אוֹתוֹ שֶׁלֹּא יוֹסִיף 6
 7 וְיִתְרַחַב וְיִתְפַּשֵּׁט יוֹתֵר (וּבִלְשׁוֹן הַגְּמָרָא: 7
 8 "וְאִמֵר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב: בִּשְׁעָה 8
 9 שֶׁבְרָא הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֵת הָעוֹלָם, 9
 10 הִיָּה מְרַחֵב וְהוֹלֵךְ כְּשִׁתִּי 10
 11 פְּקִיעוֹת [חֹטִים] שֶׁל שְׁתִּי, עַד שְׁגַעַר בּו 11
 12 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְהַעֲמִידוּ, שֶׁנֶּאֱמַר 12
 13 'עֲמוּדֵי שָׁמַיִם יִרְפּוּ וְיִתְמָהוּ מִגְּעַרְתּוּ', 13
 14 וְהֵינּוּ דֹאֲמַר רִישׁ לִקְיִשׁ: מֵאִי דְכַתִּיב 14
 15 'אֲנִי אֵל שְׁדִי', אֲנִי הוּא שֶׁאֲמַרְתִּי לְעוֹלָם 15
 16 דִּי. אֲמַר רִישׁ לִקְיִשׁ: בִּשְׁעָה שֶׁבְרָא 16
 17 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֵת הַיָּם, הִיָּה מְרַחֵב 17
 18 וְהוֹלֵךְ עַד שְׁגַעַר בּו הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא 18
 19 וְיִבְשׁוּ, שֶׁנֶּאֱמַר 'גּוֹעַר בִּים וְיִבְשׁהוּ וְכֹל 19
 20 הַנְּהָרוֹת הַחַרִיבִי', וְהִינּוּ, הַמִּשְׁמַעוֹת 20
 21 הַפְּנִימִית שֶׁל הַדְּרִיבִים הִיא שֵׁעָם 21
 22 הֵיטָה שֶׁבְּרִיאַת הָעוֹלָם הֵיטָה 22
 23 עַל-יְדֵי שֵׁם אֱלֹקִים שֶׁהוּא 23
 24 מִדְּת הַצְּמִצּוּם וְהַגְּבִלָה, מִכָּל- 24
 25 מְקוֹם הֵיטָה הָעוֹלָם בְּתַחֲלַת בְּרִיאָתוֹ 25
 26 מְרַחֵב וְהוֹלֵךְ כּוֹ', וְלִכֵּן 26
 27 הוֹצֵרֵךְ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְפַעֲלוֹ 27
 28 בּו עֵינֵן שֶׁל הַגְּבִלָה בְּשִׁתּוֹ, 28
 29 שְׁזָהוּ עֵינֵן שֵׁם שֶׁ-דִּי, 29
 30 "שְׁאֵמְרֵתִי לְעוֹלָמִי דִּי". 30
 31 וּפִירוּשׁ הַשְּׁנִי בְּמִשְׁמַעוֹת הַשֵּׁם 31
 32 שֶׁ-דִּי, "שְׁדִי יֵשׁ דִּי וּמִסְפִּיק 32
 33 בְּאֱלֹקוֹתַי לְכָל בְּרִיָּה"¹², 33
 34 שְׁזָהוּ פְּמוֹ לְשׁוֹן הַכְּתוּב לְגַבִּי נִתִּיבַת 34
 35 צְדָקָה לְעֵנִי 'דִּי מִחֲסוּרוֹ'¹³, 35
 36 בְּמִידָה שֶׁתְּסַפִּיק לוֹ, שְׁבִיָּה נִכְלָל 36
 37 לְתַת לְעֵנִי, אִם הוּא הִיָּה רִגִיל בְּכַךְ 37
 38 עֲבַעַר וְהִדְרִב חֲסֵר לוֹ אִפִּילוּ סוּם 38
 39 לְרַכּוּב עֲלָיו וְעַבְד לְרוּץ 39
 40 לְפָנָיו¹⁴, וְיִתִּירָה מְזָה, שְׁזָהוּ הַמוּשָׁג "דִּי" מִתְּפַרֵשׁ כֵּאֵן עַל-דֶּרֶךְ 40
 41 מֵה שֶׁתּוֹב¹⁵ נִבּוּאָת מֵלֹאכִי וְהִרְיָקוֹתִי לְכֶם בְּרַכָּה עַד בְּלִי דִּי, 41

(9) ראה גם אוה"ת וארא ע' קלד ואילך. ע' קנד ואילך. סה"מ תר"ל ע' סא ואילך. תרל"ה ח"א ע' מג ואילך. ד"ה וארא תשל"ה (תו"מ סה"מ טבת ע' רמב ואילך). 10) ב"ר פמ"ו, ג. חגיגה יב, א. 11) חגיגה שם. וראה ב"ר שם. 12) ב"ר שם. פירש"י לך-לך יז, א. 13) פ' ראה טו, ח. 14) כתובות סז, ב. פירש"י עה"פ. 15) מלאכי ג, יו"ד. 16) שבת לב, ב. 17) ויקהל לו, ז. 18) לך-לך שם. וראה פירש"י סנהדרין קיא, א - ד"ה אל-שדי.